

ELŐSZÓ

A Magyar Művészeti Akadémia Művészetelméleti és Módszertani Kutatóintézet támogatásával, a Debreceni Egyetem Nevelés- és Művelődéstudományi Doktori Program és a Debreceni Egyetem Zeneművészeti Kar, valamint A Jövő Művészetéért Alapítvány Művészetpedagógiai kutatócsoportja a világjárvány megjelenése után, 2020-ban, a zenepedagógusok körében vizsgálta a digitális tér oktatási tapasztalatait (Várad & Józsa, 2022). Az eredmények *Az online tér megjelenése a zeneművészeti oktatásban és a hangverseny-látogatásban* címmel jelentek meg. Ezen kutatásunk során eltérő tapasztalatokat találtunk a szülő szerepével kapcsolatban. A tanárok véleménye szerint a szülők annyira leterhelte váltak az online oktatás megnövekedett feladatai miatt, hogy a zeneoktatást elhagyhatónak értékelték, ami egyenes arányban vezetett a lemorzsolódáshoz. A tanárok másik része ugyanakkor az online oktatás pozitívumaként értékelte azt, hogy a szülők jobban beleláttak, esetlegesen aktívan bevonódtak a zeneoktatásba, például a hangszer hangolása miatt, vagy több segítséget tudtak nyújtani a gyakorlás során. Miután a zeneoktatás talán minden más oktatási területhez képest jobban igényli a személyes jelenlétet, a valós idejű oktatást, a kapcsolattartáshoz és a kommunikációhoz köthető tényezők között megjelenik a technológiai eszközök kezelése is. Elsősorban a fiatalabb tanulóknál elengedhetetlen a szülői segítségnyújtás az eszközök kezelésében a kapcsolat megteremtéséhez és fenntartásához. Az oktatás sikeressége érdekében további fontos tényező volt a külső tényezők hatása, mint a zavartalan óratartás és gyakorlás megvalósíthatósága, amely új motívumként a család életének szervező erejévé vált. A lezárások időszaka alatt a zeneoktatás kiegészült a tanár-diák munkakapcsolat egy harmadik pillérével, a szülővel, aki gyermeke mellett megszokott feladatköréből kilépve olykor tanárként töltött be pótolhatatlan szerepet. A tanulmányok az online tér mellett a családi kulturális tőkét, a szülők zenei biográfiáját, a zenehallgatási szokásukat és mindezek hatását vizsgálják a gyermekek zeneoktatásában.

A tematikus összeállítás egyes tanulmányai egymásra épülnek, a HAZEN (Hangszeres és énekes ZENEoktatás) adatbázis kvantitatív és kvalitatív elemzése során kapott eredmények kiegészítik és értelmezik egymást. Az első tanulmány (Várad & Józsa) részletesen bemutatja a kutatást, célokat, módszert és a mintát. Faktoranalízis segítségével vizsgáltuk a szülők zenehallgatási szokásait, amely a zenéhez való viszonyt is meghatározza. Az online oktatás alatti zenetanári attitűd feltárása a szülők tapasztalatára és megfigyelésére épül. A második (Szűcs, Kelemen & Mike) és harmadik (Kiss, Bartalis & Kerekes) tanulmány a szülők korábbi és jelenlegi művészeti tevékenysége és zenei tanulmányai mellett mindennek hatását vizsgálja a gyermek művészeti tanulmányainak és hangszerválasztásának szempontjából. A negyedik tanulmány (Sz. Fodor, Molnár & Tamus) a zeneoktatás új dimenzióival foglalkozik az online térben, míg az ötödik (Kerekes, Mike, Radócz & Szűcs) az adatbázis nyitott kérdéseit elemezve az online zeneoktatás előnyeit és hátrányait összegzi. A záró, hatodik írás (Józsa & Várad) az online oktatás hatékonyságát vizsgálja a valós és virtuális térben, valamint rámutat az eltérő zenetanári attitűdök szerepére a tanulók motivációjában és teljesítményében.

Kutatásunk egyik lényeges kérdésével arra kerestük a választ, hogy vajon befolyásolta-e a szülők döntését a világjárvány miatti állapot abban, hogy gyermekük zenét tanuljon. A döntés mellett és ellen is számos érvet lehet felsorakoztatni, de tudjuk, hogy az akkor meghozott választás nem csak egy tanulási folyamat kezdetét vagy folytatását jelentette, hanem több évre előre meghatározza a zeneiskolában tanulók létszámát és a zenei pályaválasztást is. Eredményeink rávilágítanak arra, ho-

gyan befolyásolják a szülők gyermekkori és felnőttkori művészeti tevékenységei gyermekeik zene-tanulási szokásait, miért fontos a kapcsolattartás a zene-tanárral. Mindez segíthet a szülőknek abban, hogy tudatosabban támogassák gyermekeik művészeti érdeklődését.

Dr. Váradí Judit
kutatásvezető
egyetemi tanár

A műve a Creative Commons 4.0 standard licenc alábbi típusa vonatkozik: [CC-BY-NC-ND-4.0.](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

